

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग चार-अ

वर्ष १०, अंक ९]

मंगळवार, जानेवारी १६, २०२४/पौष २६, शके १९४५

[पृष्ठे ६, किंमत : रुपये १५.००

असाधारण क्रमांक ९

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र शासनाने केंद्रीय अधिनियमान्वये तयार केलेले
(भाग एक, एक-अ आणि एक-ल यांमध्ये प्रसिद्ध केलेले नियम व आदेश यांव्यतिरिक्त) नियम व आदेश.

वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्रव्ये विभाग,

९ वा मजला, गो. ते. रूग्णालय संकुल इमारत, नवीन मंत्रालय,
मुंबई ४०० ००१, दिनांक १५ जानेवारी, २०२४.

अधिसूचना

भारताचे संविधान.

क्रमांक एफडीएस-२०१७/प्र.क्र.१९३/१७/औषधे-१.— भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद ३०९ खालील परंतुकान्वये प्रदान केलेल्या अधिकारांचा वापर करून आणि याबाबतीत काढलेले विद्यमान सर्व नियम, आदेश किंवा संलेख यांचे अधिक्रमण करून, महाराष्ट्राचे राज्यपाल, याद्वारे, महाराष्ट्र शासनाच्या वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्रव्ये विभागाच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील आयुक्त, अन्न व औषध प्रशासन, मुंबई या कार्यालयातील सह आयुक्त (औषधे) गट-अ (राजपत्रित), सहायक आयुक्त (औषधे) गट-अ (राजपत्रित) आणि औषध निरीक्षक, गट-ब (राजपत्रित) या पदाचे सेवाप्रवेश विनियमित करणारे पुढील नियम करित आहे :—

१. या नियमांना, महाराष्ट्र शासनाच्या वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्रव्ये विभागाच्या अधिपत्याखालील आयुक्त, अन्न व औषध प्रशासन, मुंबई या कार्यालयातील “सह आयुक्त (औषधे) गट-अ (राजपत्रित), सहायक आयुक्त (औषधे) गट-अ (राजपत्रित) आणि औषध निरीक्षक, गट-ब (राजपत्रित) (सेवाप्रवेश) नियम, २०२४” असे म्हणावे.

२. व्याख्या.—या नियमात संदर्भानुसार दुसरा अर्थ आवश्यक नसेल तर,—

(क) “अधिनियम” याचा अर्थ औषधे व सौंदर्य प्रसाधने अधिनियम, १९४० (१९४० चा २३), असा आहे;

(ख) “नियुक्ती प्राधिकारी” याचा अर्थ, शासकीय सेवेतील संबंधित पदावर उमेदवाराची नियुक्ती करण्यासाठी सक्षम असणारा प्राधिकारी, असा आहे ;

(ग) “आयोग” याचा अर्थ, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, असा आहे ;

(घ) “आयुक्त” याचा अर्थ वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्रव्ये विभागाच्या अधिपत्याखालील आयुक्त, अन्न व औषध प्रशासन, असा आहे ;

(१)

(ड) “पदवी” याचा अर्थ, एखाद्या सांविधिक विद्यापीठाची कोणत्याही शाखेतील पदवी किंवा शासनाने तिच्याशी समतुल्य म्हणून घोषित केलेली अन्य कोणतीही अर्हता, असा आहे ;

(च) “शासन” याचा अर्थ, महाराष्ट्र शासन, असा आहे ;

(छ) “वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्रव्ये विभाग” याचा अर्थ, शासनाचा वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्रव्ये विभाग, असा आहे.

३. सह आयुक्त (औषधे) गट-अ (राजपत्रित) या पदावरील नियुक्ती, ही सहायक आयुक्त (औषधे) गट-अ (राजपत्रित) हे पद धारण करणाऱ्या व उक्त पदावर तीन वर्षपिक्षा कमी नसेल इतकी नियमित व अखंड सेवा असणाऱ्या व्यक्तींमधून, योग्यतेस अधीन राहून, सेवाज्येष्ठतेच्या आधारे, योग्य व्यक्तीच्या पदोन्नतीने करण्यात येईल.

४. सहायक आयुक्त (औषधे) गट-अ (राजपत्रित) या पदावरील नियुक्ती, एकतर,—

(एक) औषध निरीक्षक, गट-ब (राजपत्रित) हे पद धारण करणाऱ्या व उक्त पदावर पाच वर्षपिक्षा कमी नसेल इतकी नियमित व अखंड सेवा असणाऱ्या व्यक्तींमधून, योग्यतेस अधीन राहून, सेवाज्येष्ठतेच्या आधारे, योग्य व्यक्तीच्या पदोन्नतीने ; किंवा

(दोन) आयोगाने आयोजित केलेल्या स्पर्धा परीक्षेच्या निकालाच्या आधारावर नामनिर्देशनाद्वारे अशा व्यक्तींमधून ज्या व्यक्ती,—

(क) अठरा वर्षपिक्षा कमी वयाच्या नाहीत आणि खुल्या प्रवर्गातील उमेदवारांच्या बाबतीत, अडतीस वर्षपिक्षा अधिक वयाच्या नाहीत व राखीव प्रवर्गातील उमेदवारांच्या बाबतीत, त्रेचाळीस वर्षपिक्षा अधिक वयाच्या नाहीत.

(ख) किमान शैक्षणिक अर्हता आणि अनुभव धारण करणारे—

(एक) उमेदवाराने औषधनिर्माणशास्त्रामधील पदवी किंवा औषधनिर्माण रसायनशास्त्रामधील पदवी किंवा वैद्यकशास्त्रामधील पदवी चिकित्सा औषधशास्त्र अथवा सुक्ष्मजीवशास्त्र यामधील विशेषज्ञतेसह धारण केलेली असावी ;

(दोन) अनुभव - आवश्यक शैक्षणिक अर्हता संपादन केल्यानंतर औषधनिर्मिती किंवा चाचणी यांमधील पाच वर्षपिक्षा कमी नसेल इतका किंवा पाच वर्षांच्या कालावधीसाठी अधिनियमाच्या तरतुदींची अंमलबजावणी करण्यामधील अनुभव धारण करील ; आणि

(तीन) मराठी भाषेतून व्यवस्थितपणे बोलता, वाचता व लिहता येणे शक्य व्हावे यासाठी मराठी भाषेचे पुरेसे ज्ञान असावे.

(ग) वयोमर्यादेची गणना - वयोमर्यादेची गणना जाहिरातीमध्ये नमूद केलेल्या दिनांकानुसार केली जाईल.

५. नियम ४ मध्ये नमूद केलेल्या पदासाठी पदोन्नतीने व नामनिर्देशनाने नियुक्ती करण्याचे प्रमाण मंजूर पदांच्या एकूण संख्येपैकी अनुक्रमे ७० : ३० इतके असेल.

६. औषध निरीक्षक, गट- ब (राजपत्रित) पदाची नियुक्ती, आयोगाने आयोजित केलेल्या स्पर्धा परीक्षेच्या निकालाच्या आधारावर नामनिर्देशनाने पुढील व्यक्तींमधून करण्यात येईल,—

(क) अठरा वर्षपिक्षा कमी वयाच्या नाहीत आणि खुल्या प्रवर्गातील उमेदवारांच्या बाबतीत, अडतीस वर्षपिक्षा अधिक वयाच्या नाहीत व राखीव प्रवर्गातील उमेदवारांच्या बाबतीत, त्रेचाळीस वर्षपिक्षा अधिक वयाच्या नाहीत.

(ख) किमान शैक्षणिक अर्हता - उमेदवाराने औषधनिर्माणशास्त्रामधील पदवी किंवा औषधनिर्माण रसायनशास्त्रामधील पदवी किंवा वैद्यकशास्त्रामधील पदवी चिकित्सा औषधशास्त्र अथवा सुक्ष्मजीवशास्त्र यामधील विशेषज्ञतेसह धारण केलेली असावी ;

(ग) वयोमर्यादेची गणना - वयोमर्यादेची गणना जाहिरातीमध्ये नमूद केलेल्या दिनांकानुसार केली जाईल.

७. नियम ४ व ६ मध्ये नमूद केलेल्या पदांवर नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्त केलेली व्यक्ती, दोन वर्षांच्या कालावधीसाठी परिविक्षाधीन असेल. परिविक्षाधीन कालावधी नियुक्ती प्राधिकाऱ्याच्या स्वेच्छानिर्णयावर एक वर्षपर्यंत वाढविता येईल. शासनाच्या परिविक्षा धोरणानुसार हा परिविक्षा कालावधी (वाढविलेल्या कालावधीसह) समाधानकारकरीत्या पूर्ण करणे आणि विहित केलेले प्रशिक्षण पूर्ण करणे अनिवार्य आहे. जर त्या व्यक्तीने, शासनाच्या परिविक्षा धोरणानुसार, परिविक्षा कालावधी (वाढविलेल्या कालावधीसह) समाधानकारकरीत्या पूर्ण केला नाही किंवा विहित प्रशिक्षण पूर्ण केले नाही तर, त्याची सेवा समाप्त केली जाण्यास पात्र असेल.

८. (क) नियम ३ व ४ मध्ये नमूद केलेल्या पदांवर पदोन्नतीद्वारे नियुक्त होणाऱ्या व्यक्तीने, मराठी व हिंदी भाषा परीक्षा, या दोन्ही परीक्षांच्या बाबतीत, शासनाने वेळोवेळी केलेल्या नियमांनुसार, उत्तीर्ण केल्या नसतील अथवा अशा परीक्षा उत्तीर्ण होण्यापासून तिला सूट देण्यात आली नसेल तर, उक्त पदावर पदोन्नती मिळण्यापुर्वी सदर परीक्षा, उत्तीर्ण होणे आवश्यक असेल.

(ख) नियम ४ व ६ मध्ये नमूद केलेल्या पदावर नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्त झालेल्या व्यक्तीने, मराठी व हिंदी भाषा परीक्षा, त्याबाबतीत शासनाने वेळोवेळी केलेल्या नियमांनुसार, त्या अगोदरच उत्तीर्ण केल्या नसतील किंवा अशा परीक्षा उत्तीर्ण होण्यापासून सूट देण्यात आली नसेल तर, ती व्यक्ती नियुक्तीनंतर विहित कालमर्यादित या परीक्षा उत्तीर्ण करील, अन्यथा, या परीक्षा उत्तीर्ण होईपर्यंत, ती व्यक्ती, वार्षिक वेतनवाढ किंवा पुढील पदोन्नतीच्या पदावर पदोन्नती मिळण्यास पात्र असणार नाही.

९. (क) नियम ३ व ४ मध्ये नमूद केलेल्या पदांवर पदोन्नतीद्वारे नियुक्त झालेले व्यक्ती, शासनाने वेळोवेळी विहित केलेले संगणक हाताळणी ज्ञान प्रमाणपत्र, धारण करण्यापासून तिला सूट देण्यात आली नसेल तर, उक्त पदावर पदोन्नती देण्यापूर्वी धारण करील.

(ख) नियम ४ व ६ मध्ये नमूद केलेल्या पदावर नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्त झालेली व्यक्ती, नियुक्तीपूर्वी शासनाने वेळोवेळी विहित केलेले संगणक हाताळणी ज्ञान प्रमाणपत्र, धारण करील किंवा नियुक्तीनंतर उक्त प्रमाणपत्र विहित मुदतीत धारण करील किंवा तिला असे प्रमाणपत्र धारण करण्यापासून सूट देण्यात आली नसेल तर, असे प्रमाणपत्र धारण करीपर्यंत अन्यथा, ती, वार्षिक वेतनवाढीस किंवा पुढील पदोन्नतीच्या पदावरील पदोन्नतीस पात्र असणार नाही.

१०. (१) नियम ४ व ६ मध्ये नमूद केलेल्या पदांवर नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्त झालेली व्यक्ती, महाराष्ट्र नागरी सेवा (लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन) नियम, २००५ याच्या तरतुदींनुसार किंवा याबाबतीत शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेले अन्य कोणतेही नियम, आदेश किंवा संलेख यांनुसार, लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन सादर करील, अन्यथा ती, त्या पदावर नियुक्तीसाठी पात्र असणार नाही.

(२) लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन सादर करण्याच्या दिनांकास दोनपेक्षा अधिक अपत्ये हयात असणारी व्यक्ती, शासकीय सेवेत नियुक्तीसाठी अपात्र असेल.

(३) एखाद्या व्यक्तीची शासकीय सेवेत नियुक्ती केल्यानंतर, जर तिला दोन पेक्षा अधिक हयात अपत्ये असल्याचे सिद्ध झाले तर, ती, शासकीय सेवेत नियुक्त केलेल्या पदासाठी अपात्र ठरेल.

११. ज्या व्यक्तींना नियम ३, ४ व ६ मध्ये नमूद केलेल्या पदावर नियुक्त केले आहे अशा व्यक्तीची, सेवाज्येष्ठता यादी राज्यस्तरावर ठेवण्यात येईल. म्हणून, अशी व्यक्ती, महाराष्ट्र राज्यात कोठेही बदलीस पात्र असेल.

१२. शासकीय सेवेतील नियुक्तीसाठी या नियमांमध्ये विहित केलेल्या अटी व शर्तीचे अनुपालन करण्यात येईल. शासकीय सेवेत नियुक्ती झाल्यानंतर संबंधित शासकीय कर्मचाऱ्यास, वेळोवेळी, विहित केलेल्या सेवेच्या बाबीसंबंधात, महाराष्ट्र नागरी सेवा नियम आणि इतर प्रचलित अधिनियम किंवा शासन निर्णय किंवा शासन आदेश लागू असतील.

१३. नियम ४ व ६ मध्ये नमूद केलेल्या पदांवर नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्तीसाठी निवड झालेल्या वैद्यकीय पदवीधराने, राष्ट्रीय वैद्यकीय आयोग कायदा, २०१९ (२०१९ चा ३०) अन्वये ठेवलेल्या भारतीय वैद्यकीय नोंदवहीमध्ये, अशा प्रकारे अगोदरच नोंदणी केलेली नसेल किंवा त्याचे नाव दाखल केलेले नसेल तर, पदावर रुजू होण्यापूर्वी, महाराष्ट्र वैद्यकीय परिषद अधिनियम, १९६५ (१९६५ चा महा.४६) अन्वये, स्वतःची नोंदणी करून घेणे आवश्यक असेल.

१४. नियम ४ व ६ मध्ये नमूद केलेल्या पदांवर नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्तीसाठी निवड झालेल्या औषधनिर्माणशास्त्र पदवीधराने, जर अगोदरच अशी नोंदणी केलेली नसेल तर, पद धारण करण्यापूर्वी, औषधनिर्माणशास्त्र अधिनियम, १९४८ (१९४८ चा ८) अन्वये स्वतःची नोंदणी करून घेणे आवश्यक असेल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

दिनेश वाघमारे,
शासनाचे प्रधान सचिव.

MEDICAL EDUCATION & DRUGS DEPARTMENT

9th floor, G. T. Hospital Complex Building, New Mantralaya,
Mumbai 400 001, dated the 15th January, 2024.

NOTIFICATION

CONSTITUTION OF INDIA.

No.FDS-2017/C.R.193/17/Drugs-1.—In exercise of the powers conferred by proviso to article 309 of the Constitution of India and in supersession of all the existing rules, orders or instruments issued in this behalf, the Governor of Maharashtra is hereby pleased to make the following rules regulating recruitment to the post of Joint Commissioner (Drugs), Group-A (Gazetted), Assistant Commissioner (Drugs), Group-A (Gazetted) and Drug Inspector, Group-B (Gazetted) in the Office of the Commissioner, Food and Drugs Administration under the administrative control of Medical Education and Drugs Department of the Government of Maharashtra, namely :—

1. These rules may be called the Joint Commissioner (Drugs), Group-A (Gazetted), Assistant Commissioner (Drugs), Group-A (Gazetted) and Drug Inspector, Group-B (Gazetted) in the Office of the Commissioner, Food and Drugs Administration under the Medical Education and Drugs Department (Recruitment) Rules, 2024.

2. *Definition.*—In these rules unless the context requires otherwise,—

- (a) “Act” means the Drugs and Cosmetics Act, 1940 (23 of 1940) ;
- (b) “Appointing Authority” means the authority which is competent to appoint a candidate to the concerned post in the Government Service ;
- (c) “Commission” means the Maharashtra Public Service Commission ;
- (d) “Commissioner” means the Commissioner, Food and Drugs Administration under the Medical Education and Drugs Department ;
- (e) “Degree” means a degree of any faculty of a statutory University or any other qualification declared by the Government as equivalent thereto ;
- (f) “Government” means the Government of Maharashtra ;
- (g) “Medical Education and Drugs Department” means the Medical Education and Drugs Department of the Government.

3. Appointment to the post of Joint Commissioner (Drugs), Group-A (Gazetted) shall be made by promotion of a suitable person on the basis of seniority subject to fitness from amongst the persons holding the post of Assistant Commissioner (Drugs), Group-A (Gazetted) having not less than three years regular and continuous service in the said post.

4. Appointment to the post of Assistant commissioner (Drugs), Group-A (Gazetted) shall be made either,—

(i) by promotion of a suitable person on the basis of seniority subject to fitness from amongst the persons holding the post of Drug Inspector, Group-B (Gazetted) having not less than five years of regular and continuous service in the said post ; or

(ii) by nomination, on the basis of result of Competitive Examination held by the Commission from amongst the persons who,—

(a) are not less than eighteen years and not more than thirty-eight years of age in case of persons belonging to General Category and not more than forty-three years of age for the persons belonging to Reserved Category.

(b) Minimum educational qualification and experience.

(i) shall possess a Degree in Pharmacy or Pharmaceutical Chemistry or in Medicine with specialization in Clinical Pharmacology or Microbiology ;

(ii) Experience.- shall possess an experience for not less than five years after acquiring essential educational qualification in the manufacture or testing of drugs or enforcement of the provision of the Act for a minimum period of five years ; and

(iii) have adequate knowledge of Marathi so as to be able to speak, read, write in Marathi with facility.

(c) Reckoning of age limit - Reckoning of age limit is done as per the date mentioned in the Advertisement.

5. The proportion for appointment by promotion and nomination for the post mentioned in rule 4 shall be in the ratio of 70:30, respectively, for the total number of sanctioned posts of a post to be filled.

6. Appointment to the post of Drug Inspector, Group- B (Gazetted) shall be made by nomination on the basis of result of Competitive Examination held by the Commission, who,—

(a) are not less than eighteen years and not more than thirty-eight years of age

in case of persons belonging to General Category and not more than forty three years of age for the persons belonging to Reserved Category.

(b) shall possess a Degree in Pharmacy or Pharmaceutical Sciences or Medicine with specialization in Clinical Pharmacology or Microbiology.

(c) Reckoning of age limit - Reckoning of age limit is done as per the date mentioned in the Advertisement.

7. The person appointed to the posts mentioned in rules 4 and 6, by nomination shall be on probation for a period of two years. The probation period may be extended further for a period of one year at the discretion of the Appointing Authority. Completion of this probation period (including extended period) satisfactorily as per the probation policy of Government and completion of prescribed training, are mandatory. In the event of failing to complete the probation period (including extended period) satisfactorily as per the probation policy of Government or in the event of not completing the prescribed training, his services shall be liable to be terminated.

8. (a) A person appointed to the post mentioned in rules 3 and 4 by promotion shall pass the Marathi and Hindi languages examinations as per the rules made in that behalf by the Government, from time to time, unless he has already passed or has been exempted from passing those examinations before getting promoted to the said post.

(b) A person appointed to the post mentioned in the rules 4 and 6 by nomination, shall pass the Marathi and Hindi languages examinations as per the rules made in that behalf by the Government, from time to time unless he has already passed the said examinations within the prescribed time limit after appointment or has been exempted from passing these examinations, otherwise he shall not be eligible for annual increment or promotion to the next promotional post till he passes such examinations.

9. (a) A person appointed to the post mentioned in rules 3 and 4 by promotion shall possess a Certificate in Knowledge of Computer Operations prescribed by the Government, from time to time, unless he has been exempted from possessing such certificate before promoted to the said post.

(b) A person appointed to the post mentioned in rules 4 and 6, by nomination, shall possess a Certificate in Knowledge of Computer Operations prescribed by the Government, from time to time, before appointment or shall possess the said certificate within the prescribed time limit after appointment or has been exempted from possessing such certificate, otherwise he shall not be eligible for annual increment or promotion to the next promotional post till he possess such certificate.

10. (1) A person appointed to the post mentioned in rules 4 and 6, by nomination, shall submit a Declaration of Small Family as per the provisions of the Maharashtra Civil Services (Declaration of Small Family) Rules, 2005 or any other rules, orders or any instruments issued in this behalf, by the Government, from time to time, otherwise he shall not be eligible for the appointment to the post.

(2) A person having more than two children on the date of submission of Declaration of Small Family, shall be disqualified for the appointment in Government Service.

(3) After appointment of a person in the Government Service, if it is proved that he has more than two children, then he shall be disqualified for the appointed post in the Government Service.

11. The seniority list of the persons who are appointed to the post mentioned in rules 3, 4 and 6 shall be maintained at State level. Therefore, such person shall be eligible to be transfer any where in the Maharashtra State.

12. The terms and conditions prescribed in these Rules shall be complied with for appointment in the Government Service. Subsequent to appointment in Government Service, the Maharashtra Civil Services Rules and other prevailing enactments or Government Resolutions or Government Orders with regard to service matters as prescribed from time to time, shall be applicable to the concerned Government Servant.

13. A medical graduate selected for the appointment to the posts mentioned in rules 4 and 6 by nomination, shall be required to got himself registered under the Maharashtra Medical Council Act, 1965 (Mah. XLVI of 1965), before joining the post, unless he has already so registered or his name is borne in the Indian Medical Register maintained under the National Medical Commission Act, 2019 (30 of 2019).

14. A pharmacy graduate selected for the appointment to the posts mentioned in rules 4 and 6 by nomination shall be required to got himself registered under the Pharmacy Act, 1948 (8 of 1948) before joining the post, unless he has already so registered.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

DINESH WAGHMARE,
Principal Secretary to Government.